

YÜD Yayını

YEŞİL BANKACILIĞIN GETİRDİĞİ FIRSATLAR VE RİSKLER*

IFC ile Derneğimizin yaptığı işbirliği çerçevesinde, IFC'nin Avrupa - Orta Asya Bölgesi'ndeki (ECA) iş ortaklarına yönelik düzenlediği Yeşil Bankacılık webinarları ve paylaşılan dokümanlardan notları siz değerli üyelerimiz için kısaca derledik.

IFC, Haziran 2021'de gerçekleştirdiği bir dizi webinar ile bankacılık sektörünün yeşil dönüşümünü ele almış ve bunu hızlandırmak için YÜD olarak bizim de parçası olduğumuz **Avrupa ve Orta Asya bölgesinde (ECA) Yeşil Bankacılık Akademisi**'ni Haziran ayında başlatmıştır.

Düzenlenen webinarlarda öne çıkan bazı konular şu şekilde özetlenebilir:

- Covid 19 pandemisi ile birlikte önemi daha da artan yeşil dönüşüm konusu içinde yeşil finansman önemli bir yer tutmaktadır. IFC ECA bölgesinde 2030 yılına kadar iklim yatırımları için tahmini olarak 665 milyar USD gerekeceğini öngörmektedir. Özellikle endüstriyel enerji verimliliği, güneş enerjisi, yeşil binalar, elektrikli ulaşım, atıklar ve akıllı tarım konularına ilginin artması beklenmektedir.
- Bu çerçevede IFC, 2021'den 2025'e kadar taahhüt ettiği iklimle ilgili yatırım miktarını yıllık ortalama %35 arttırmak konusunda çalışmaktadır. IFC, 1 Temmuz 2023'ten itibaren yeni yatırımların %85'ini ve 1 Temmuz 2025'ten itibaren de %100'ünü Paris Anlaşması'nın hedefleriyle uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. IFC'nin iklimle ilgili finansman portföyünün en büyüğünü oluşturan ülkeler arasında sırasıyla Türkiye, Polonya, Romanya ve Macaristan yer almaktadır.
- IFC'ye göre ECA bölgesinin düşük karbonlu bir ekonomiye geçişini sağlamak için finans kurumlarının, yeni finansal ürünler sunarken iklim ve kalkınmayı entegre etmek için desteğe ihtiyacı olacaktır.

*IFC "Green Banking" İnisiyatifi ve Enerji Sektörünün Adaptasyonu

YÜD Yayını

 Bölgedeki 16 ülkede faaliyet gösteren 100'ün üzerinde finans kurumu ve bankacılık birliğinin katıldığı IFC ECA İklim Finansmanı Araştırması, katılımcıların yaklaşık %70'inin iklimle ilgili stratejilerinin olmadığını ve ana engelin de bilgi yetersizliği olduğunu göstermektedir.

Bu noktada IFC, yeşil, mavi ve sürdürülebilirlik tahvillerine ek olarak bankaların yeşil dönüşümlerini hızlandırmasına yardımcı olmak için bilgi, özel eğitim programları ve özel danışmanlık hizmetleri sunmak amacıyla Yeşil Bankacılık Akademisi'ni kurmuştur. 2018 yılında Latin Amerika ve Karayipler'de başlatılan benzer girişimle 5000'den fazla bankacı eğitilmiş, 1,1 milyar USD iklim kredisi sağlanmıştır.

 IFC, gelişmekte olan pazarlardaki 21 ülkenin global Sera Gazı emisyonlarının %89'unu oluşturduğunu ve 2030 yılına kadar iklim finansmanı için 23 trilyon USD yatırıma ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştur. Bu değer, finans kuruluşları için önemli bir büyüme fırsatı olarak da yorumlanmaktadır.

 Günümüzde küresel ekonomi açısından en büyük tehditlerin başında gelen iklim değişikliği konusunda finansal kuruluşların başlıca sorunları iklim yatırımlarının nasıl tanımlanacağı ve yarattığı katma değer ne şekilde ölçüleceğinin belirsizliğidir.

 Finansal kuruluşlara destek olmak amacıyla dijital, web tabanlı bir “**Finans Kurumlar için Çevre Değerlendirme - CAFI**” platformu kurulmuştur.

- CAFI, bankaların ve diğer finans kuruluşlarının finanse ettikleri projelerin iklim uygunluğunu değerlendirmelerine ve kalkınma etkilerini ölçmelerine yardımcı olmaktadır.
- CAFI, sürdürülebilir büyümenin çevre başlığı altındaki iklim değişikliğini azaltma, düşük karbon ve iklim değişikliğine uyum konularına odaklanmakta, bu başlık altındaki projeleri değerlendirmektedir.
- Finans kuruluşları, CAFI kullanarak bir projenin iklim finansmanı için uluslararası kabul görmüş kriterleri karşılayıp karşılamadığını doğrulayabilmektedir.
- Platform; adaptasyon, enerji verimliliği, yeşil binalar, yenilenebilir enerji, ulaşım, su verimliliği gibi bir dizi kategori için kriterler içermektedir.

YÜD Yayını

- CAFI; çevre uyumluluğu, etki değerlendirmesi ve raporlama konularında “tek-durak” platformu olarak oluşturulmuştur.
- Web tabanlı CAFI platformu, tüm iklim portföyünün gerçek zamanlı analizinin görülmesini sağlamakta, küresel olarak kabul görmüş standartları takip etmekte ve düzenli olarak güncellenmektedir.

COP26’nın Etkisi

“Artık güvenilir bir şekilde 1.5 derece hedefini canlı tuttuğumuzu söyleyebiliriz. Fakat bu hedefin nabızı zayıf ve ancak sözlerimizi tutarsak ve taahhütlerimizi hızlı eyleme dönüştürürsek hayatta kalabilir”

COP26 Başkanı Alok Sharma

- Başta hükümetler ve özel sektör olmak üzere karbon emisyonu, fosil yakıtlarının azaltılması, çevreye uyum ve iklim değişikliğini azaltma konularında pek çok taahhüt bulunmaktadır.
- Fosil yakıtların finansmanı ile ilgili olarak konferansın ilk haftasında ABD, İngiltere, Kanada, İtalya ve Danimarka’nın da aralarında bulunduğu 20 ülke ile 5 uluslararası finans kuruluşu, petrol, doğal gaz ve kömür için kamu finansmanını 2022 sonu itibarıyla durduracağını açıklamıştır.
- Taahhütler konusunda üzerine düşenleri yapmayan sektörlerin finansal olarak desteklenmeyeceği, dolayısıyla bu sektörlerde maliyetlerin artacağı aşikardır.
- Bu açıdan verilen en önemli mesaj tüm sektörlerin konfor alanından çıkması ve iş yapma şekillerini değiştirmesi gerekliliğidir.
- COP26’daki Finans Günü’nde, İngiltere Merkez Bankası eski Başkanı Mark Carney, toplam 130 trilyon USD varlığa sahip finansal kurumların Glasgow Net Zero’da Finansal İttifak’ı (GFANZ) oluşturduğunu duyurmuştur.

YÜD Yayını

- Bu girişim, karbon nötr ekonomiye geçişi hızlandırmak için finans sektörünü bir araya getirmeyi hedeflediğinden çok önemlidir.
- Her şirketin, bankanın, sigortacının ve yatırımcının düşük karbonlu, iklime dayanıklı bir geleceğe geçiş için güvenilir planlar geliştirmesi, iş modellerini buna göre düzenlemesi ve ardından bu planları uygulaması gerekecektir.
- Bu noktada, finans kuruluşlarına özel sektör girişimlerini finanse etmek ve kamu kurumları aracılığıyla iklim yatırıma ayrılmış tutarların daha da arttırılarak iklim yatırıma dönüştürmesinde iş birliği yapmak konusunda önemli bir rol düşmektedir.
- Aynı zamanda, değer zincirlerinde en uygun çözümün yaratılabilmesi açısından KOBİ'lerin uluslararası şirketlerle buluşturulması da önemlidir.

İklim Değişikliğinin Yarattığı İnovasyon Fırsatları: Dekarbonizasyon Geçişi İçin Enerji Depolama Teknikleri ve Hidrojen Teknolojileri

IFC Green Banking Academy tarafından düzenlenen webinarlarda depolama konusunda yeni inovasyon ve trendler farklı uzmanlarca değerlendirilmiştir. Buna göre;

- İklim değişikliği ile mücadelede en önemli katkılardan birinin yenilenebilir enerji konusu olduğu bilinmektedir. Enerji üretimi içinde yenilenebilir enerjinin payının artması hedeflenirken, özellikle rüzgar ve güneş enerjisinde kesintisiz akışın sağlanması, enerjinin temini ve talep zamanı arasında doğabilecek farkların yönetilebilmesi bu enerji türlerinde depolama ihtiyacını giderek artan şekilde gündeme taşımaktadır.
- Enerji depolaması pompalama, termal depolama, havayı sıkıştırma gibi muhtelif yöntemlerle yapılabilmektedir. Bu farklı yöntemler arasında pil depolama yöntemi hızlı cevap vermesi, kolay dağıtım ve giderek azalan maliyetleri ile sistem esnekliğini artıran ve daha çok oranda yenilenebilir enerjinin entegre edilmesine imkan sağlayan, uygulanabilir bir çözüm olma yolunda ilerlemektedir. Pil depolaması, özellikle enerji arzının zor olduğu zayıf şebekelerde, izole bölgelerde ve çevre hassasiyeti yüksek yerlerde son derece yararlıdır.

YÜD Yayını

- ☞ Mevcut lityum-iyon teknolojisi ile yapılan depolama ancak 4 saatlik deşarj olanağı sağlamaktadır. Oysa gerçek manada dekarbonizasyon için günlerce hatta aylarca yetecek depolamaya ihtiyaç vardır. Bu; çok geniş, fırsatlara açık ve bir çok teknolojinin rekabet ettiği bir alandır. Bu alanda belli başlı teknolojiler; akış pilleri, yerçekimsel depolama ve gaz gücü olarak sıralanmaktadır.
- ☞ 100 saatin üzerinde depolama yapabilen teknolojilerin en optimum verimi sağladığı Lityum -iyon teknolojisi ile depolama kapasitesinin maliyetli olduğu (kWs başına yaklaşık 100 USD) dile getirilmiştir. Akış pilleri teknolojisinin en gelişmiş yöntem olduğu düşünülmektedir.
- ☞ Pil gücüyle depolama konusunda teknoloji kendini ispatlamış olsa da ekonomik erişilebilirlik açısından hala geliştirilmeye ihtiyaç vardır. kWs başına depolama maliyetleri düşürüldükçe dekarbonize edilmiş enerji sistemlerinin maliyeti de önemli oranda azalacaktır.
- ☞ Katlanarak büyümekte olan küresel enerji depolama piyasasının 2040 yılına kadar 2,850 gigawatt-saate, yani bugünkü kapasitenin 100 katına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu süre içerisinde söz konusu alanda yaklaşık 700 milyar USD yatırım yapılması öngörülmektedir.
- ☞ 4 saat ve üzerinde depolama pazarının 2020 yılındaki 3 milyar USD olarak hesaplanan büyüklüğünün yıllık ortalama %29 büyüme ile 2027 yılında 17 milyar USD'ye ulaşması beklenmektedir. Dağıtımın 10 ile 65 GW aralığında olması ve bunun 2/3'ünün 4-8 saatlik kapasitelerde olması öngörülmektedir.
- ☞ Yenilenebilir enerjinin payının giderek artması, zor hava koşulları ve teknolojik maliyetlerin düşmesi bu pazarı oluşturacak temel itici güç olacaktır. Bu konuda halihazırda devam eden bir çok "Venture Capital" şirketi de yatırım için fırsatları değerlendirmektedir. Halihazırda enerji depolama kapasitesinin %41'i lityum-iyon bazlı olan Avrupa Birliği'nde de politika yapımcıların bu konuda ciddi teşvikleri olduğu ve bir çok start-up şirketin kurulduğu dile getirilmiştir.

YÜD Yayını

- Ele alınan bir diğer önemli konu da hidrojen enerjisi olmuştur. Hidrojen enerjisi sanayide, taşımacılıkta, enerji sektöründe, binalarda çok geniş bir kullanım alanı olan alternatif bir temiz enerji olarak giderek artan bir öneme sahiptir. Bununla birlikte tüm hidrojen enerjilerinin aynı derecede temiz olmadığı, gri, mavi ve yeşil hidrojen olarak 3 grupta sınıflanabileceği, temiz enerji kaynakları ile üretilen ve yeşil hidrojen olarak adlandırılan sınıfın sıfır karbon salınımı ile ön plana çıktığı söylenmektedir.
- Bu alanda ekonomik ölçeklere ulaşılabilmesi için büyük yatırımlara ihtiyaç duyulmakta ve bu konuda adımlar atılmaktadır. Bu konuda yönlendirici politikaların net olması ve hatta karbon fiyatlaması yoluyla teşvik edilebilmesi gerektiği düşünülmektedir. Nerede, hangi renkte üretileceği ve müşteriye ne şekilde ulaştırılacağı konusunda çalışmalar devam etmektedir. Temiz hidrojenin yararlarının kamuoyunda iyi anlatılarak yanlış fikirlerin oluşmasının önlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

İlgili linkler:

<https://firstforsustainability.org/>

https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/industry_ext_content/ifc_external_corporate_site/financial+institutions/priorities/climate_finance_sa/cafi_sa/climate-assessment-fi

https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/industry_ext_content/ifc_external_corporate_site/financial%20institutions/priorities/climate_finance_sa/gba

Disclaimer/Yasal Uyarı

İşbu makale IFC'den alınan izin çerçevesinde, okuyuculara kolaylık sağlamak adına hazırlanmış olup, IFC tarafından yayınlanan ve telif haklarına sahip olunan içeriklerin bir özetinin Türkçe'ye çevirisidir. Makale, IFC'nin izniyle hazırlanmıştır ancak IFC veya Dünya Bankası'nın herhangi diğer bir üyesi tarafından hazırlanmamıştır ve IFC'nin veya Dünya Bankası'nın herhangi diğer bir üyesinin resmi tercümesi değildir. IFC veya Dünya Bankası'nın herhangi diğer bir üyesi, işbu tercümenin doğruluğu, güvenilirliği ve eksiksizliği konusunda herhangi bir tekeffülde bulunmamakta ve tercüme edilmiş içeriğe veya bu içerikteki herhangi bir tercüme hatasına ilişkin olarak sorumluluk kabul etmemektedir. Bu makalenin içeriği, hukuki, menkul kıymetler veya yatırım tavsiyesi, herhangi bir yatırımın uygunluğuna ilişkin bir görüş veya herhangi bir türde talep oluşturma amacını da taşımamaktadır.